

Setmanari de Banyolas

Periódich d'acció catòlica

Redacció y Administració:
Plaça de la Constitució, Número 9

Banyolas, 10 de Abril de 1910

Anuncis y comunicats á preus convencionals

No's tornan els originals

La acció social

Viva y fresca, ab aquella frescor y ab la mateixa bellugadissa vivesa de quan va enmotllarshi, porto ben gravada encara á la memoria la primera lliçó fonamental de sociologia que tinch apresada. Aixó va esser á la escola del meu poble, ab aquell *Senyor Mestre vell*, ¡pobre Senyor! qui pujava la escala, dreta com un ciri, bufant á cada escaló, entrave á la sala bufant, y bufant, deye les oracions, y ho feye tot, tot menys enfadarse... perque aquesta assignatura encara no la havie apresada! Si la seua ciencia hagués pogut fer el miracle de pujar fins al nivell de la seua bondat, del seu zel y del afecte, blanch com la neu del Canigó, que 'ns duye, avuy, el seu nom lluhirie á n' el catàlec minúscol dels homes sabis que foren...!

¡Valgui aquest recort en descárrech de la meua conciencia per les malifetes ab que varem *premiarne* el bé que 'ns feye y encaia aquell altre bé inmens que no'ns savie ter, pró qu'ab tota la seva ánima candorosa 'm desitjave!

Donchs bé: un die que *tocave doctrina* assenyalandme ab el *puntero*, va preguntarme:

—¿Cóm 's alcansa la Gloria del Cel?

Y jo amatent, ab la precipitació barroera, propia del nostre atolondrament de maynada, vaig respondre tot seguit, tal com havie sentit dirho als meus companys.

—Ab lo baptisme, savent y *predicant* la doctrina cristiana.

Al sentirme aquesta resposta'l bon Senyor, mirantme ab aquells ulls sense brill, com llumets que s' apaguen d' una llanterna, que ni arriyaven á il·luminar la seua cara bondadosa, mitj rient y bufant á l' hora, com una manxa foradada, va replicarme:

—No, burrrango, no; axó s' ha de dir aixís: Ab lo baptisme, savent y *practicant* la doctrina cristiana.

Vaig quedarme ab la boca badada y ab una repugnancia inmensa á pronunciar aquell diastre de paraulota, *practicant*: ves; ¡quina diferencia hi havie, entre dir *predicant* ó *practicant*! Francament: jo no n' hi vaig pas sapiguer veure cap més sino que dir *predicant* me venie llis y planer á la boca, com el trós de carretera nova que coneixie d' haver anat á Ciutat, mentres qu' aquella altre paraulassa *practicant* me costave, per dir-la, una encanyonada tant

forta com per fer passar un bossí de pá de besses caneres.

Aquella mateixa repugnancia vaig trovar-la més tart anant eb el *Mestre nou*. Nòtis: avants deyem el *Senyor Mestre vell* y després, el *Mestre nou*; al arriyar á gran y girarme enrera me som quedat admirat de la *nostra penetració y sabiduria*.

El *Senyor Mestre vell* ens havie ensenyat á pronunciar les lletres *c. y z. sé y seta*, y el *Mestre nou* ens feye dir *cé y zeta*.

La primera vegada que vaig haver de parlar *papizot* y fer aquell diantri de bufada que 's necessita pera pronunciar, castellanament, aquelles lletres, les haurie esborrades de les Beceroles pera no haverles de dir may mes.

Res: are el pes mort de la distracció, de la peresa, de la indisciplina, barrant el pas á la dinámica positiva y feixuga de la atenció del trevall del metall: eren els cruiximents de la pasta al enmotllarse.

Después, quan som comensat á veure 'l mon, som pogut observar que, aquella lliçó de doctrina, son molts y molts els que la diuhem, al peu de la lletra, tal com jo vaig apendrela.

¡Si 'n fa de falta el *Senyor Mestre vell*!

S' ha passat un cicle gros de la historia ab una discussió tan brillant com desgraciadament estéril, entre la *tésis* y la *hipotesis*—de la qual encara 'n queden reminiscencies—haventse agotat per una y altra banda totes les apoteosis de la pirotecnia verbalista, arriyant, devagades, els xisclets de la estridencia fins á les notes més agudes.

La forsa de la dialectica arriyá á tal magnitut que va avensarse d' un sigle á les ciencias físich-matemátiques, car molt avants de que fos resolt el problema de la aviació, nosaltres haviem ja deixat les rugositats de la terra y volavem, esplanyantos, y rebejantnos, per les superiors regions de l' ideal.

Y mentres tant els nostres enemichs, més prosaichs, més positivistes que nosaltres, anaven poch á poch apoderantse de les posicions estratéigiques que dexavém abandonades, acomodantsi, fortificantsi; se filtraven per entre mitj del poble donantli algun rosegó enverinat de pá sobrer dels seus festins y orgies bo y cuydant d' assenyarli la positiva diferencia que hi havie entre 'ls seus fets y les nostres paraules, y les desercions de les nostres files arriyaven á ferse 'n bloch.

Prou desde 'l Vaticá, el *Mestre* que ensenya á la *escola* de Cristo, eus recordave, com el

meu *Mestre vell*, que la Gloria del Cel s' alcançe ab lo baptisme, savent y *practicant* la doctrina cristiana: que la base y fonament d' aquesta es la Caritat; que la Caritat, forsa aglutinant, vinclen social per excelencia, está renyida ab la disputa, forsa disolvent; mes nosaltres empenyats ab guanyar la Gloria del Cel *predicant* la doctrina cristiana, predicávem á tort y dret desde'l periódich, desde la tribuna de les societats catòliques, á les taules y penyes de café; per tot arreu ahont hi hagués algú que yolgúes escoltarnos. ¡Ere tan planer el predicar!

Han sigut precisos els tochs—més estridents encare que les nostres disputes—dels clarins del jacobinisme francès declarant oberta y descaradament la guerra á la Iglesia y 'ls sucesos horripilants del salyatjisme radical durant la setmana trágica de Juliol passat, pera que concedíssim un moment d' atenció á la veu Magistral del Vaticá y á la situació deplorable que la nostra tossuderia 'ns havie creat.

Ara, gracies á Deu, ja comensém á entendrel al Sant Pare quant ens diu: trevalleu per la Gloria de Deu; qui tingui per missió ensenyar que prediqui, pró que, acavada la predicació, á semblansa del *Mestre Diví*, demostrí ab la bondat de les seues obres, la excel·lencia de la seua doctrina; que pera guanyar la Gloria del Cel, se recordi el *Metje* qu' ha d' aplicarse al estudi de les malalties y dedicarse ab zel d' apóstol á la curació dels malalts; el propietari qu' ha d' esmersar els seus conexements y 'ls cabals necessaris á millorar les terres y llurs conreus, servint d' exemple als seus germans; que 'l pare de familia, cuyde d' educar, so es de formar el cor, el seny y el carácter dels seus fills: ab una paraula, que tothom dins del cercol més petit ó més gran que té senyalat en la obra social y relligiosa practiqui 'ls seus devers y 'ls prediqui no ab la paraula ó desde 'l periódich sino ab l'exemple de les seues obres.

Pró aixó de *practicar* cada hū dintre de lo del seu, sense podersen escusar ab la *necessitat* d' haver d' arreglar lo dels altres, coste unes encanyonades més fortes encara que pronunciar la paraulota aquella, y cause major repugnancia que 'l dir castellanament la *c. y la z.* quan un está acostumat á dirles en catalá.

Y aixó precisament es la pasta de l' acció social.

JOAN DE PORCIOLES.

De la Cooperativa

Una de les obres socials que més directament beneficien á les classes trevalladores es, sens dubte, la Cooperativa de consum. Es aquesta, entre les múltiples variants de la sociabilitat humana, una de les que més en estima deurian tenir els obrers, no ja sòlsament per la seva excelencia práctica que ben alt pregonen, la assombrosa facilitat ab que s' ha overt pas en el mon del trevall, sino per la condició singularíssima del seu origen. La Cooperativa de consum no va pas idearla cap home eminent, cap sabi; foren humils obrers, uns senzills teixidors de Rochdale,—prop de Manchester—els que la concebiren y la portaren á la practica.

Fa xexanta sis anys que va fundarse la primera d' aquestes admirables associacions y avuy, segons les estadísiques, passen de dotze mil les que funcionan, en tot el mon civilizat.

A Espanya, no s' han pas propagat com en altres nacions; no obstant en els temps actuals que ho son de febroza activitat en tots els camps y de lluita en tots els ordres de la vida, aumta cada día el contingut, ja respectable, d' obres d' aquesta naturalesa.

L' element obrer de nostra vila, que com el d' altres llochs, sent també el pes de les moltes necessitats que son fruit de les exigencies de la vida moderna, ha pensat també en buscar algún medi d' alleugerir les cargues que l' afeixuguen y fixantse en les ventatjes qu' els seus companys de trevall, reportan en altres localitats de Cooperatives de consum, admirablement organitzades, han resolt fundarne una, quina implantació, segons de públich es diu, no 's farà esperar gaire.

En el primer nombre d' aquest setmanari vaig prométrer ocuparme d' aquesta iniciativa lloable dels nostres obrers, aixís que les meves ocupacions m' ho permetéssin. Lo que penso dir d' ella, no s' encamina més que á fer véurer als organitzadors de la obra, per avuy, en projecte, algunes coses que no sé si han merescut la seva atenció y que á mi 'm semblan importantíssimes, si no volen exposarse á un sensible fracás.

Deixant de banda, la lleugeresa comesa per els redactors dels Estatuts, de la que 'm queixaba l' altre día, y suposantla corretgida, crech qu' antes de passar avant, deurian els ini-

La festa de S. Patrici

Els Irlandesos celebren el dia 17 de Mars la festa de son Patró, Sant Patrici. En aquest dia tothom en Irlanda y tots els Irlandesos que resideixen fora de son pais, s' adornan ab una fulla de trébol y una cinta verda, emblema y color de Irlanda. En altre temps, tot soldat que s' atrevis á adornar son capell ab la fulla de trébol, era severament castigat. Més á las darrerias del regnat de la Reyna Victoria foren autorisats pera ostentar la fulla de trébol y la Reyna actual, imitant la conducta de sa difunta antecessora, cada any pel 17 de Mars, n' envia una garba al regiment irlandés de la guardia y aixis tothom está content.

Crech d' interés explicar perquè es el trébol l' emblema nacional irlandés. S. Patrici que convertia els Irlandesos al cristianisme, va costarli molt de felshi comprendre la Trinitat. El trébol, ab las sevas tres fullas, va servirli pera donarli' idea de un sol Deu en tres personas, y es per aixó que aquesta petita planta ha vingut á ser emblema de l' Irlanda.

A Bristol (Inglaterra) fa alguns dias que un xicot de 14 anys va volguer demostrar qu' era fort y ágil. Pera las probas escullí la xamenea de una fábrika que passava de 40 metres d' alsada. Va enfilarshi.

Més quan va ser al cim l' imprudent xicot, va serli impossible tornar á baixar. Va ser necessari que hi acudissin una dotzena d' obrers ab cordas y escalas y després de tres horas de un pesat treball van poderlo baixar, sense coneixements, lligat ab una corda.

Com en Inglaterra son poch amichs de ximplerias, ha sigut condemnat el xicot á deu dias de presó per haber pertorbat la tranquilitat pública.

Secció Literaria

Una visita

Quan més tranquil me trobava fumant tot repantigat una magnífica breva que un Joseph me regalá, sento que trucan la porta ab un trucá tot suau, fico la ma á la butxaca, obro per fér caritat y 'm trobo que no es un pobre que 'm venia á visitar sino una digna persona, lo tan simpátich *Mossan*.
—Quin bon vent á vosté 'l porta Reverent molt estimat?
—Venía per demanarli á vosté qu' es tant galant, si 'm fará cada setmana uns versets d' aquells que fa, per lo nostre Setmanari, que á tothom agradarán.
—*Hombra, hombra, dassimuli*; será vosté lo galán que m' ensabona y m' empolva quant, vaja, no n' hi ha per tant. ¿Versos ve á demanarme? si no 'n faig, home, no 'n faig; desde 'l jorn que vaig casarme l' humor se m' es acabat. ¿Que no veu que una desgracia com la que jo 'm vaig buscar enterra á un home en vida? Aixó no ho lograré pas, que l' humor y l' alegría y santa tranquilat, cosas tant indispensables pera saber versejar son cosas, amich de l' ánima, que no tenim els casats.
—Tot aixó qu' are 'm esplica ja ho tenia descontat, pró 'ls lectors del Setmanari cregui li agrahirán y aquest amich que l' estima, d' un modo molt especial

—*Hombra*, si aixis m' hi obliga no 'l podré pas desayrar; ¿Vosté vol, donchs, que jo 'ls fassi? els faré, y els dos en pau.

SAM.

Crónica

Alguns dels solts d' aquesta secció, corresponents al nombre anterior, varen ser retirats per la imprenta, sense coneixement de la Redacció; no 'ls reproduhim per haber passat la oportunitat.

Hem rebut la agradable visita dels periódichs següents: *Gaceta de Cataluña*, de Barcelona; *Vida Llevantina*, de Canet de Mar; *La Regeneración*, de Gerona; *La Veu de l' Empordá*, de Figueras; *El Amigo del Pueblo*, y *L' Avenç de la Garrotxa*, d' aqueste localitat; *El Social*, de Barcelona; *El Norte*, diari de Girona; *El Herald de Marchena*, de Marchena; *El Mestre Títas*, de Barcelona; *Diario de Mataró*; *El Cooperador*, de Zaragoza y «*El Radical*», de Sevilla.

Agrahim la visita y establím gustosos el cambi.

Una bona noticia per els aficionats á la pesca.

En reunió celebrada per la Junta municipal de ciencias naturals de Barcelona, va acordarse facilitar varies especies de peixos pera repoblar l' estany d' aquesta vila, accedint á lo que s' habia demanat per el nostre Ajuntament.

Diumenge prop-passat la societat «La Lliga», obsequiá als seus socis ab una vetllada literaria-musical que resultá forsa cor.correguda, distingintse molt especialment un quarteto de guitarres y bandurries, format per joves aficionats.

Ha sigut ascendit á cabo del resguard de consums, l' individuú Josep Durán, passant á ocupar la vacant Joan Tomás (a) *Garibaldi*.

A consecuencia de les darreres nevades ha quedat completament inservible la xarxa telefónica d' aquesta vila, cosa que succeheix al més petit cambi atmosféric. Cobrant, com cobra la Empresa als abonats, la cantitat de 28 duros anuals, valdria la pena de que la instalació no fos tant de fira.

Dimas fou batejada una nena, filla del nostre suscriptor Josep Güell. Fou apadrinada per Jaume Vilay Joaquina Masoliver, acompanyats d' un numerós séquit de joves companys.

Nostra enhorabona als pares y padrins.

El nostre digne arcalde Sr. Franch, ha demanat un més de llicencia, pera aténdrer á ses ocupacions, encarrregantse de l' alcaldía el nostre amich senyor Josep Alsius.

Diumenge passat se portá'l SSmm. Viátich als malalts de la població. Sentim que tal acte resultés aquest any molt deslluhit per no assistirhi el Magnífich Ajuntament, ni la música, com de costum. Segóns tenim entés aquest no va serhi convidat.

La Comissió de Foment ha visitat la nova instalació del rellotje públich, quedant molt complascuda de l' acert ab que ha sigut dirigida per el rellotjer municipal Sr. Rigau.

Una vehina del carrer del Nort, estant á la vora del foch, va tenir la desgracia de que se li encengués la roba, produhintli una intensa cremadura á la cama.

Está malalt, encare que no de gravetat, el nostre estimat anich y redactor d' aquest periódich, Rnt. Josep Simón y Jubany.

Dintre pochos dies comensarán els trevalls d' arreglo del pis del Carrer Nou, que 's posará en condicions semblants al de Sta. Maria. Es una millora que convenia.

Llegim en un periódich de Barcelona, del dia 2:

«En el mitin inaugural del Centre Nacionalista Republicá del Districte IV, que tindrà lloch aquesta nit á les 10, estant anonciats pera péndrerhi part, els Srs. Carner, Cruells, Calvet, Torras Sampol, Rodés, Gubern, Lluhi, Rius y Corominas Pere».

Han tingut la satisfacció de veurer aumentada la seva familia ab una xamona nena, els nostres amichs Pere Font y Joseph Coderch (Frigola).

Degut al mal temps no va poguer celebrarse el popular Aplech de les Estunes. En cambi 's vegé molt concorregut el celebrat dilluns á la Mare de Deu de la Font.

La vista de la causa que per haber fet malbé alguns arbres, se segueix contra Pere Nierva y altres, se celebrará el dia 29 del corrent, per no haberse pogut celebrar el dia 11 del mes passat per incomparencia d' un dels processats.

Se 'ns ha dit qu' aquestos dias de neu, alguns cassadors poch escrupulosos, s' entrenian cassant per les montanyes vehines, faltant á lo que estableixen les Lleys de Cassa.

Ha deixat de publicarse el periódich nacionalista de Palafrugell, «La Crónica»

Per no haberse reunint número suficient de Concejals, deixá de celebrarse la sessió ordinaria de dijous.

Ahir pujá al Cel la xamosa nena Mercé, filla de nostre estimat amich y coloborador Dr. D. Joseph M.ª Mascaró y D.ª Maria de la Gloria Roura, deixant en lo major desconsol á sos pares y avi Dr. D. Joan; no dubtant, que donats sos ben arrelats sentiments católics, sabrán soportar aquesta dura pena á la qual de veras nos assem.

Divendres passat va estar breus moments en aquesta Vila, el gerent de la Companyia del tranvia del Baix Empordá, senyor Destrebecqz, el qui va comunicarnos bones impresions respecte al ferro-carril en projecte. Ocupaciós urgents varen impedirli assistir á la reunió que tenia convocada á Cornellá, per el dijous; no obstant, ha estat darrerament en aquest poble, conferenciant ab les Autoritats y alguns particulars.

Esperem que la Empresa fará tots els possibles pera que dit ferro-carril passi fora la carretera, qu' es la aspiració unánime del pais,

Registre Civil

Inscripcions verificades desde

l' dia 1 al 7 del present mes

Naixements

María Buds Sala, filla de Isidre y Tecla; Josep M.ª Pla Frigola, fill de Felip y Concepció; Baldiri Bosch Orri, fill de Llorens y Agnés; Emili Bruñol Teixidor, fill de Ferriol y Julia; Gracia Coderch Riera, filla de Pere y Gracia; Concepció Font Albañá, filla de Pere y Encarnació.

Defuncions

Carme Fornells Serrats, soltera, de 66 anys; esteatosis cardíaca; Joaquim Pujol Canader, viudo, 82 anys, debilitat senil; Carme Iglesias Bartis, casada, de 25 anys, metro peritonitis puerperal; María Ribas Prat, soltera, de 66 anys, congestió cerebral hemorrágica.

Matrimonis

Emilia Bosch y Bosch ab Josep Vila Bach, abdos solters.

Mercat de Banyolas

Dia 6 d' Abril de de 1910

Blat.	de 19'00 á 20'00	ptas. qtra
Mestall.	de 17'00 á 17'50	» »
Ordi.	de 9'00 á 9'50	» »
Civada.	de 8'50 á 9'00	» »
Blat de moro.	de 13'00 á 13'25	» »
Fabes.	de 14'50 á 15'00	» »
Monjetes.	de 24'00 á 25'00	» »
Fabons.	de 15'50 á 16'00	» »
Vesses.	de 15'00 á 16'00	» »
Llobins.	de 8'00 á 8'50	» »
Mill.	de 14'50 á 15'00	» »
Panis.	de 12'00 á 12'50	» »
Fajol.	de 12'50 á 13'00	» »
Alls.	de 1'25 á 1'05	forç.
Ous.	de 0'90 á 0'95	dna.
Oli.	de 14'50 á 15'00	» mallal

Fábrica de paper "continuo,"

Especialitat en papers colats
para la industria tapera

Joseph Frigola

Banyolas (Borgoña)

TALLER FOTOGRÁFIC

Tiratjes de tarjetes postals al bromuro y esmalt

RETRATS-AMPLIACIONS-REPRODUCCIONS Y MINIATURES

Francisco Xavier Mateu

BANYOLAS

Se fan tiratjes especials pera qui'ls desitji, en-
viant solsament els CLICHÉS.

AMPLIACIONS DE REGALO

De avui a fi de Maig prop-vinet, les de tamany
natural per 25 pessetes se regalarán ab son elegant
y artistic encuadrat y corresponent vidre.

CIRILO MASOLIVER

PINTOR Y DORADOR

Coloació de papers pintats

Valls, 19.—BANYOLAS

XACOLATS

Torrent

CASA FUNDADA EN 1780

Puresa garantida.

Proveïdors de la Reial Casa.

Premiada en distintas Exposicions.

CLASSES ESPECIALS

pera colegis y comunitats religiozes.

Especialitat en la fabricació de xacolats fins

ab canyella y vainilla

DESPATX CENTRAL

Escribanías, 8.-Banyolas

LA VIOLETA

Establiment de mobles de fotes classes

EBANISTERIA

— DE —

Josep Romans y Comp.^a

Carrer Major.—BANYOLAS

FÁBRICA DE CALS HIDRAULICA, GUIX Y CIMENT

— DE —

Vicens Laqué

Banyolas

Tenda LA CONCEPCIÓ

Pintures, pincells, barnissos de totes menes

JOAN PUJOL

TURERS, 8.—BANYOLAS

Acreditada Fábrica

— DE —

PASTES PERA SOPA

PELUQUERIA

DE

Jaume Geli Verdaguer

Carrer Mayor, 23 y Plaça de la Vila, 21

BANYOLAS

Teixits y Merceria

DE

Viuda y Fill de J. Butiñá

Plassa Constituoió, 3.—Banyolas

Gran Fábrica de Chocolates

EL LAGO

— DE —

Lluís Tremoleda

CARRER DE GUIMERA.—BANYOLAS

Fábrica de Xacolata

DE

Dolores Torras

BANYOLAS

Disponible

SETMANARI DE BANYOLAS

PERIODICH SETMANAL D'ACCIO CATOLICA

Redacció:—Plaça de la Constituó, 9

Preus de Suscripció: A Banyolas: 1 peseta, trimestre
A Fora: 1'25 " " "

Numero solt. 10 céntims.